

Karel Albert Rudolf Bosscha , ook wel bekend als KAR Bosscha of Ru Bosscha (Den Haag , 15 mei 1865 - Malabar, Indonesië , 26 november 1928) was planter , filantroop en beheerder van de Malabar Plantation in Bandung, Indonesië. KAR Bosscha was de zoon van de beroemde Nederlandse natuurkundige Johannes Bosscha en Paulina Emilia Kerkhoven.

Na het voltooien van zijn opleiding in engineering aan de Polytechnische School van Delft , kwam hij in 1887 naar Nederland-Indië en verbleef hij bij zijn oom R.E. Kerkhoven en ging werken op de Sinagar Estate in de buurt van Cibadak (West-Java), die zijn oom bezat. Werken bij het bedrijf van zijn oom gaf hem weinig voldoening. Na zes maanden ging hij naar Sambas (Borneo) naar zijn oudere broer John Bosscha, een geoloog. Gedurende deze tijd werkte hij met zijn broer aan goud exploratie en -winning In 1892 keerde hij terug naar Sinagar, dit keer als beheerder. Hij bleef op Sinagar Estate tot 1895. In 1896 nam hij het beheer op zich van Malabar Estate in de buurt van Pangalengan (Bandung). Dit deed hij tot aan zijn dood in 1928.

Hij wist de plantage tot grote bloei te brengen (het werd de grootste en meest rendabele van heel Nederlands-Indië) met een hoge kwaliteit. Hij bouwde de „Malabar" Verflensmachine voor een betere bewerking van theebladeren. Hij bouwde voorts scholen en huizen voor zijn werknemers, hetgeen in die tijd ongebruikelijk was. Ofschoon hij nimmer gehuwd is geweest, heeft hij bij de vrouwen op de plantage voor talrijk nageslacht gezorgd, waarvan een groot deel bij de onafhankelijkheid naar Nederland is gekomen. De schrijver [Louis Couperus](#) schreef over hem: *"Hij was een dynamische persoonlijkheid, opstandig, maar met een hart zo zacht als jonge theebladeren."* Bosscha is verantwoordelijk voor de invoering in Indonesië van het [metrieke stelsel](#), waarbij in vervolg met hectaren (in plaats van Rijnlandsche roeden) werd gewerkt én met kilometers (in plaats van *palen*). Anno 2011 is de Malabar Estate plantage nog steeds operationeel. Het is een eigen bedrijf (PT perkebunan Nusantara) met eigen management. KAR Bosscha sprak heel goed Maleis, Soendanees en Javaans. Ook zou hij vloeiend Soendanees spreken. KAR Bosscha vervulde vele maatschappelijke functies, maar stichtte ook in [1895](#) de Preanger Telefoonmaatschappij te Bandoeng die in [1908](#) door de overheid werd overgenomen.

Hij was ook actief als filantroop en bleef betrokken bij de wetenschap. Bosscha werkte mee aan de totstandkoming van de eerste Technische Universiteit in dat land, een ziekenhuis, de Jaarbeurs en een elektriciteitsmaatschappij. Zo was hij in 1923 betrokken bij de ontwikkeling van het Bosscha Observatorium (Bosscha Sterrenwacht) in Lembang in de buurt van Bandung. Hij stelde een stuk grond beschikbaar voor de locatie en was de belangrijkste weldoener tot de voltooiing van het project vijf jaar later (1928). Het was toen de grootste van het zuidelijk halfrond. Hij sponsorde ook de aankoop van de telescoop van Carl Zeiss Jena. Vandaag de dag is het observatorium onderdeel van de afdeling Sterrenkunde, Bandung Institute of Technology. Het wordt nog steeds Bosscha Observatorium genoemd. Prominente Indonesische astronomen en natuurkundigen hebben er tijdens hun vroegere opleidingen getraind. Bosscha hielp ook de

ontwikkeling van het Cancer Center in Bandung (Het Nederlandsch-Indisch Kanker Instituut) en de Technische Hoogeschool te Bandung in 1920 nu bekend als Bandung Institute of Technology . Hij creëerde in 1901 ook een (gratis) lagere school voor de kinderen van zijn werknemers, bekend als Vervolgschool Malabar, nu bekend als Malabar 4'th Public Elementary School (SD Negeri Malabar 04). Nadat het oorspronkelijke gebouw gedeeltelijk was afgebrand, heeft de school nu moderne (bakstenen en cement) gebouwen. Voor zijn werk en bijdrage aan de samenleving, kreeg Bosscha het ereburgerschap van Bandung. Naast zijn [eredoctoraat](#) aan de [Technische Hogeschool Bandoeng](#), werd hij ridder in de orde van de [Nederlandse Leeuw](#) en [commandeur](#) in de orde van [Oranje-Nassau](#).

Graf van K.A.R. Bosscha in 1995.

Bosscha was op 20 december 1920 tot ereburger van Bandung benoemd en is dit (anno 2011) nog steeds. Hij ligt begraven in een praalgraf op zijn plantage Malabar, dat door de staatsonderneming die dit nu bezit onderhouden wordt. Hij liet bij zijn overlijden het grote bedrag van 50.000 gulden na aan de gemeente Bandoeng, om te besteden aan liefdadigheid. Na de onafhankelijkheid van Indonesië heeft de gemeente Bandung een straat naar hem genoemd (Jalan Bosscha) en heeft de gemeente Lembang besloten de door hem gestichte sterrenwacht Bosscha te blijven noemen. Er staat tevens bij de sterrenwacht een monument met zijn naam (K.A.R. Bosscha) en het jaartal 1923.

Op 28 september 2007 werd de planetoïde (11431) Karelbosscha naar hem vernoemd. De planetoïde heeft een doorsnede van circa 5 km en draait tussen de planeten [Mars](#) en [Jupiter](#), op een gemiddelde afstand van 471 miljoen km om de zon. Planetoïde (11431) Karelbosscha doet 5,58 jaar over een volledige omloop.

9 november 2019; bewerking van de tekst op https://nl.qwertyu.wiki/wiki/Karel_Albert_Rudolf_Bosscha en die op https://nl.wikipedia.org/wiki/Karel_Albert_Rudolf_Bosscha